

Verwelkoming en Inleiding

Prijs voor de Vrijheid 2012 – Libera!

Boudewijn Bouckaert

Dames en heren,
Mijnheer en mevrouw Van Overtveldt,
Waarde collega Smets,

Als voorzitter van de denktank Libera! heet ik u hartelijk welkom op de uitreiking van de Prijs voor de Vrijheid 2012. In het Charter voor Vlaanderen dat door de Vlaamse meerderheidspartijen wordt voorgesteld, wordt Vlaanderen omschreven als *een op vrijheid gerichte democratische en sociale rechtstaat*(art. 2 Handvest). Als we deze passus ernstig nemen, betekent dit dat er absoluut geen tegenspraak is tussen dit vrijheidslievend gebeuren en de plaats van het gebeuren.

Vorig jaar werd de prijs toegekend aan een psychiater, Theodore Dalrymple en het jaar voordien aan een politicus, Frits Bolkenstein. Dit jaar viel de keuze van ons bestuur welbewust op een econoom, de heer Johan Van Overtveldt. Johan is weliswaar niet het type econoom die de luwte van de academische studiekamer opzoekt om daar gesofisticeerde econometrische modellen uit te werken. Johan heeft een parcours achter de rug -en hopelijk nog lang voor de boeg - van wat ik zou noemen een *'public intellectual economist'*. Iemand die er enerzijds voor zorgt dat zijn opinies de toets van de vereisten van de *'métier'* kunnen doorstaan maar anderzijds deze opinies zo spits en helder kan formuleren dat zij via de gewone media hun weg kunnen vinden naar de brede gemeenschap van denkende burgers.

Voor een klassiek-liberale denktank zoals Libera!, die zich situeert in de intellectuele traditie van Adam Smith, Bastiat, von Mises, Hayek en Milton Friedman, is een vrije samenleving ondenkbaar zonder een vrije economie. Naarmate steeds meer mensen voor hun inkomen afhankelijk worden van de overheid, naarmate steeds meer bedrijven afhankelijk worden van subsidies, naarmate de overheid steeds meer bepaalt wat er mag geconsumeerd worden, glijdt de samenleving langzaam weg in een dualiteit van een aantal politiek-competitieve elites enerzijds en een massa afhankelijken anderzijds. Deze elites mogen altemeer aan steeds meer economische touwtjes trekken maar kunnen zich ook dank zij hun politieke voorkennis onbepaald verrijken. De massa afhankelijken vormen een reusachtig cliënteel dat in de competitie om de macht door de elites opgezweept wordt met onrealistische verwachtingen en dan ook onbegrijpend, gefrustreerd en chaotisch reageert wanneer deze opgezweepte verwachtingen door de economische realiteit moeten bijgesteld worden.

De geschriften van Johan Van Overtveldt fungeren in deze politieke atmosfeer dan ook als een *'bridge over troubled waters'*. De *'troubled waters'* van twee opeenvolgende crisissen die het economisch systeem sinds 2008 wereldwijd teisteren.

De *'twin crisis'* is voor de Krugmans, Stiglitz en De Grauwes van deze wereld de gedroomde aanleiding om de ideeën van grootmeester Keynes van onder het stof te halen en grootscheeps staatsinterventionisme en ongelimiteerde monetaire injecties in de economie te propageren.

Johan Van Overtveldt houdt het, voor ons althans, volkomen terecht bij de orthodoxie van de klassieken en neo-klassieken, wanneer hij bestendig wijst op de enorme impact van het overheidsbeleid in het ontstaan van de crisis en hij als enige uitweg op lange termijn de weg aanprijst van een zuiniger staat, die de ondernemingen en investeerders de ruimte geeft om de private sector weer te laten groeien, die de consument fiscaal spaart en toelaat te consumeren, die de lonen minder belast zodat de netto-lonen groeien en het verschil met wat men krijgt via uitkeringen de moeite waard wordt.

Voor de huidige kredietcrisis in Europa zijn er veel oplossingen mogelijk. Onlangs bezocht ik in de centraal-Franse stad Bourges het paleis van Jacques Coeur, de financier van koning Charles VII, bijgenaamd de koning van Bourges, die dank zij de 'spirit' van Jeanne d'Arc maar bovenal met het geld van Jacques Coeur de Engelsen uit Frankrijk kon verdrijven. Op de duur had de koning zoveel schulden bij Jacques Coeur dat hij compleet afhankelijk werd van zijn financier. Er zat maar één zaak op : Jacques Coeur liquideren via een valse beschuldiging van moord op de dame Agnes Sorel . In een burgerlijk-kapitalistische samenleving, waarin het spaarvermogen verspreid zit over een brede laag van de bevolking en de staat op honderdduizenden spaarders beroep moet doen om zijn geldhonger te lenigen is de Jacques Coeur oplossing moeilijk uitvoerbaar. Daarom zijn er sinds een paar eeuwen meer gesofisticeerde technieken opgedoken zoals regelrecht failliet van de staat met repudiatie van de schulden en uiteraard de onteigening van de schuldeisers via inflatie.

Voor Johan Van Overtveldt blijft men best weg van deze remedies en respecteert men zoveel mogelijk de eigendomsrechten ook van de schuldeisers van de staat. De enige weg is de moeizame weg van de besparing, de weg van monetaire stabiliteit, de weg van groei via privaat ondernemerschap, de weg van een haalbare en betaalbare welvaartstaat.

Dames en heren, ik denk dat ik genoeg heb gemotiveerd waarom Johan Van Overtveldt de prijs voor de vrijheid verdient. De persoon en het oeuvre van de persoon worden trouwens nog uitvoerig belicht door professor Frank Smets, professor Internationale Economie aan de KU Leuven en tevens director research aan - zeg het wel- de Europese Centrale Bank. Collega Smets is de opvolger van Paul De Grauwe, in het vermelde vakgebied. Paul de Grauwe, die soms smalend de baby-Krugman van Vlaanderen wordt genoemd. We kijken daarom met bijzonder belangstelling uit naar uw laudatio.

Tenslotte wil ik jullie allen nog welkom heten op onze komende Libera! activiteiten. In het najaar wordt een studiedag gepland over privaat onderwijs in België. Tevens vermeld ik dat Libera! aan een hele reeks studies werkt, ondermeer over de armoedeval in Vlaanderen, Vlaanderen subsidiestan, de sociale cohesie als reden voor overheidsinterventie. Wanneer deze studies rond zijn kunt u ze raadplegen op onze website liberavzw.be.

Ik geef nu graag het woord aan collega Smets die de laudatio voor Johan Van Overtveldt zal uitspreken.

*Prof. Dr. Boudewijn Bouckaert
Maandag 4 juni 2012, Vlaams Parlement, Brussel
Alle Rechten Voorbehouden, Libera! vzw*